

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. decembar 2011. god.
Br. ref.: RK178/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 70/11

Podnosioci

Faik Hima
Magbule Hima
Bestar Hima

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08,
od 7. februara 2011.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci

1. Podnosioci zahteva su g. Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima sa prebivalištem u Dakovici.

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju presudu Vrhovnog suda, A. br. 938/08, od 7. februara 2011, koja je dostavljena podnosiocima 10. marta 2011.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud) o ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 938/08, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva za restituciju oduzete nepokretne imovine u Đakovici.
4. Podnosioci se žale da :

“ ...

- a. Strankama nije bilo moguće da podnesu žalbu centralnoj Vladi Kosova, jer je u odluci predsednika opštine Đakovica pomenut pogrešan pravni lek. Shodno tome, pravo na delotvorni pristup pravdi nije bilo moguće.
- b. Ovaj slučaj eksproprijacije je pokrenut 2. maja 2002. i bio je produžen do sada, čime se krši standard uspostavljen prema Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola za rešavanje slučaja “...u razumnom roku ...” član 6.1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.
- c. Došlo je do povrede principa zabrane diskriminacije, jer procesno i materijalno pravo koji su najpovoljniji po stranku, nisu bili primenjeni.
- d. Povređeno je pravo na imovinu, predviđeno i garantovano članom 1 - Zaštita imovine, Protokol br. 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

...”

Pravni osnov

5. Članovi 113. 7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 26. maja 2011, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu.
7. Dana 9. avgusta 2011, Ustavni sud je upoznao Vrhovni sud sa zahtevom.
8. Odlukom predsednika (br. GJR. 70/11 od 17. avgusta) zamenik predsednika Kadri Kryeziu je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 70/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj
9. Dana 21. novembra 2011, sudija Gjyljeta Mushkolaj je obavestila sud da je 21. novembra 2011. uputila pismo predsedniku Suda, da je zbog porodičnih odnosa sa podnosiocima zahteva tražila izuzeće „po službenoj dužnosti“ od učestvovanja u postupku pred Sudom u slučaju KI 70/11, u skladu sa pravilom 8(1) (1) Poslovnika o radu i članom 18 (1) (2) Zakona.

10. Dana 25. novembra, predsednik je, odlukom br. KSH 70/11, u skladu sa pravilom 8.2 Poslovnika o radu, zamenio sudiju Gjyljetu Mushkolaj sudijom Ilirianom Islami kao članom Veća za razmatranje.
11. Dana 12. decembra 2011, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 1. juna 1984, Opštinska uprava za imovinsko pravne poslove u Đakovici (u daljem tekstu: Uprava) eksproprisala je nepokretnu imovinu porodica podnosilaca zahteva za potrebe izgradnje spomenika palim borcima ubijenim u Drugom svetskom ratu (odluka br. 03-463-17/17).
13. Dana 2. maja 2002, podnosioci su podneli zahtev za restituciju pri Upravi, jer navodno, oduzeta nepokretna imovina nije korišćena u cilju eksproprijacije. Međutim, Uprava, po svemu sudeći, nikada nije donela odluku.
14. Dana 12. aprila 2007, podnosioci su podneli zahtev Upravi i Kosovskoj katastarskoj agenciji da odluče po zahtevu podnosilaca, jer Uprava za pet godina nije donela odluku po ovom predmetu.
15. Dana 21. maja 2007, Kosovska katastarska agencija je naredila Upravi da donese odluku u slučaju podnosilaca zahteva (zaključak br. 278/ 07).
16. Dana 30. jula 2007, Uprava je suspendovala postupak zato što „je utvrđeno da su neke parcele u vlasništvu Skupštine Opštine Đakovica“. „Na osnovu takvog utvrđenog stanja ova Uprava smatra da bi postupak po ovom pitanju trebalo da bude prekinut kada su okolnosti o utvrđenom stanju verifikovane (br. 03-463-17-14/02).
17. Dana 18. avgusta 2007, podnosioci zahteva su podneli žalbu protiv zaključka Uprave, sa glavnim izvršnim direktorom Skupštine Opštine Đakovica, za poništenje zaključaka Uprave.
18. Dana 10. septembra 2007, glavni izvršni direktor Skupštine Opštine Đakovica je odbio žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu (odluka br. 11-03-463-17-14/02).
19. Dana 20. septembra 2007, podnosioci su podneli žalbu Katastarskoj agenciji Kosova, protiv odluke glavnog izvršnog direktora Skupštine Opštine Đakovica.
20. Dana 19. novembra 2007, Katastarska agencija Kosova je odobrila žalbu podnosilaca zahteva kao osnovanu i poništila odluku izvršnog direktora Skupštine Opštine Đakovica, i predmet je vraćen na ponovo suđenje u Upravu (odluka br. 799/07), „jer u ovom konkretnom pitanju nijedan drugi organ ne može da donese odluku o ovom administrativnom pitanju, osim organa koji je sprovodio eksproprijaciju“.
21. Dana 27. juna 2008, Uprava je odbila zahtev podnosilaca zahteva kao neosnovan jer „nepokretna imovina je eksproprisana za potrebe izgradnje spomen-parka na „Čabratu“ palim borcima ubijenim u Drugom svetskom ratu“. (odluka br. 03-463-17-14/02)
22. Dana 8. jula, podnosioci zahteva su podneli žalbu protiv odluke Uprave, kod gradonačelnika Skupštine Opštine Đakovica (u daljem tekstu: gradonačelnik).

23. Dana 21. jula 2008, gradonačelnik je odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, i potvrdio odluke Uprave (odluka br. 11-03-463-17-14/02).

24. Dana 4. avgusta 2008, podnosioci su podneli žalbu Vrhovnom sudu, protiv odluke gradonačelnika.

25. Dana 7. februara 2011. Vrhovni sud je odbio zahtev kao neosnovan s obrazloženjem:

“ ...

Odredbama člana 21. stavovi 4 i 5 Zakona o eksproprijaciji („Sl. glasnik SAPK“ br. 28 iz aprila 1978. godine), propisano je da će konačna odluka o eksproprijaciji da bude poništena na osnovu zahteva prethodnog vlasnika ekspropriisane nepokretne imovine, ako korisnik eksproprijacije u roku od 3 godine od konačnosti odluke, ne izvrši, prema prirodi objekta, potrebne radove za taj objekat. Kad prođe 10 godina od kako je odluka o eksproprijaciji postala konačna, ne može više da se podnese zahtev za ukidanje te odluke..

S obzirom da je odredbama člana 10. alineja 4 Zakona o izmeni i dopuni Zakona o eksproprijaciji („Sl. glasnik SAPK“ br. 22 iz novembra 1986. godine) propisano da kad je reč o ekspropriisanom zemljišnom kompleksu, pravosnažno rešenje o eksproprijaciji može da bude ukinuto na zahtev njegovog prethodnog vlasnika ako u roku od 5 godina od pravosnažnosti rešenja o zemljišnom kompleksu nisu izvršeni radovi na pripremi i uređenju zemljišta. Posle protoka roka od 6 godina od dana pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji zemljišnog kompleksa ne može da se podnese zahtev za poništaj tog rešenja (alineja 4 u članu 10).

Vrhovni sud Kosova nalazi da je zahtev tužilaca za ukidanje rešenja o eksproprijaciji podnet posle isteka roka utvrđenog u napred navedenim odredbama, dok je zahtev tužilaca za ukidanje rešenja o eksproprijaciji bio podnet u maju 2002. godine

...”

Tvrđnje podnosioca zahteva

26. Podnosioci tvrde sledeće:

“ ...

- a. Gradonačelnik Opštine Đakovica je pomenuo pogrešan pravni lek, davanjem pravnih saveta, da žalbu treba podneti Vrhovnom sudu, a ne Katastarskoj agenciji Kosova. Shodno tome, pravo na delotvoran pristup pravdi bio je nemoguć.
- b. Slučaj nije odlučen „.....u razumnom roku...”
- c. Vrhovni sud bi trebalo da primenjuje procesno i materijalno prava, koji su povoljniji za stranke, odnosno član 36. Zakona Srbije o eksproprijaciji „Službeni list RS“ 53/95.
- d. Povređeno je pravo na imovinu.
- e. Ne postoji međunarodni kriterijum ili standard koji će omogućiti oduzimanje privatne imovine od građana, a ne koristiti je za ekspropriisanu destinaciju.

...”

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Podnosioci zahteva navode da su povređena njihova prava garantovana članovima 7. (Vrednosti), 21. (Opšta načela), 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata) i 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a i člana 1. protokola 1. EKLJP-a. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovníkom.

28. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 48. Zakona:

“Podnosilac
koji

29. Po Ustavu, Ustavni sud nema nadležnost i ne može intervenisati prema teoriji da je Vrhovni sud doneo pogrešnu odluku ili netačno procenino činjenice ili zakon (legalitet), ukoliko bi do sada mogli povređivati prava i slobode zaštićenih Konvencijom (Ustavom). Ustavni sud ne deluje kao sud četvrte instance kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi *mutatis* protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

30. Stoga, Ustavni sud može samo da razmotri da li je postupak u celini bio sproveden na takav način da podnosioci zahteva imaju pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, izveštaj EKLJP u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87 usvojen 10. jula 1991).

31. U ovom slučaju, podnosioci samo osporavaju da je Vrhovni sud pravilno primenjivao važeći zakon i ne slažu se sa tvrdnjama Suda.

32. Nakon razmatranja postupka pred Vrhovnim sudom u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka EKLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009).

33. Konačno, podnosioci zahteva nisu izgradili slučaj na povredi njihovog prava na pravično suđenje pred Vrhovnim sudom, niti su dostavili *prima* (vidi Vanek protiv Slovačke, EKLJP, Odluka o neprihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005).

34. Iz toga proizlazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 1. (c) Poslovníka o radu koje predviđa: „Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilom 36.1 (c) i pravilom 56 (2) Poslovníka o radu, dana 12. decembra 2011, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Predsednik Ustavnog suda

Mr.Sc.Kadri Kryeziu

Prof. dr Enver Hasani

